

HANGSÚLY

GTK-s lány az "Egyetem Arca"

KATEDRA

Jancsók az irodalomtól az orvosláson át az irodalomig

SPORT

4000 hallgatót aktivizálnának

Ügyintézés

Személyesen az
SZTE Karrier Irodában

6722 Szeged, Honvéd tér 6.

Tel./fax: 62/546775,

62/546680

info@sztealmamater.hu

www.sztealmamater.hu

CSATLAKOZZ!

SZTE Alma Mater -
A szegedi diplomások közössége.

WWW.SZTEALMAMATER.HU

Te mindig SZTE-s leszel!

Csatlakozz Te is, hogy

- megmaradjanak a SZTE- n megszokott belépési kedvezményeid (Egyetemi Könyvtár, Fűvészkert, Csillagvizsgáló),
- könnyebben megtaláljanak az évfolyamtársaid,
- folyamatosan információt kapj az egyetem eseményeiről emailban és a honlapon,
- sport és családi eseményeken vehess részt,
- szakmai eseményekről tájékoztatást kaphass,
- internetes nyereményjátékokon partnereink ajándékait nyerhesd,
- az Ajándékoltban, Jegyzetoltban kedvezményesen vásárolhass.

Keress bennünket a Facebook-on!

Kapcsolat: info@sztealmamater.hu

Fókusz	25 éves lett a World Wide Web	4-5
Körkérdés	Mire használod az internetet?	6
Hangsúly	A netlufi árnyoldalai	7-8
	GTK-s lány az „Egyetem Arca”	9
Arcél	Hortus botanicus a látogatókért és a tudományért	10-11
Kutatás	Az idei Abel-díjas Tisza-parti kapcsolatai	12-13
Katedra	Jancsók az irodalomtól az orvosláson át az irodalomig	14-15
Innováció	Sikerember a szegedi egyetemen diplomázó és kutató, saját céget működtető Letoha Tamás	16-17
Kultúra	Látogatóban a hajléktalanoknál	18-19
Sport	4000 hallgatót aktivizálnának	20
Tallózó	Babajeles – könnyebb kommunikáció kisgyerek és szülők között	21-22

Színvonalas rendezvényt szeretnék, amely méltó a szakma hírnevéhez...

...igényes helyszínt, jól berendezett kiállítással és zavartalanul zajló előadásokkal...

...minden résztvevő számára kellemes társasági programot...

...olyan rendezvényt, amelyre igazán büszkék lehetünk.

Mindenre megoldás a Congress & Hobby!

Congress & Hobby Service Kft. • Kongresszus- és rendezvényszervező iroda
6725 Szeged, Szent Ferenc u. 8. I./3. • Postacím: 6701 Szeged, Pf.: 1022
Telefon: (62) 484-531, 484-532 • Fax: (62) 450-014
E-mail: info@congress-service.hu • Honlap: http://congress-service.hu/

Szegedi Egyetem Magazin • A Szegedi Tudományegyetem lapja • LXII. évfolyam 2. szám

Kiadja a Szegedi Tudományegyetem, 6720 Szeged, Dugonics tér 13. • Felelős kiadó: Szabó Gábor rektor • A kiadást és terjesztést koordinálja: SZTE Médiacentrum • SZTE nemzetközi és közkapcsolati rektorhelyettes: Pál József • Az SZTE Médiacentrum vezetője: Újszászi Ilona • Szerkesztő: Pintér M. Lajos • SZTE Szegedi Egyetemi Kiadó és Médiacentrum központi szerkesztőség: 6722 Szeged, Honvéd tér 6. • Telefon: (62) 546-778 • E-mail: szem@rekt.szte.hu • Honlap: www.u-szeged.hu • ISSN 0230-791X • Tipográfia: Universitas-Szeged Nonprofit Kft. • Nyomda: Norma Nyomdász Kft.

25 éves lett a World Wide Web

Jubileumot ünnepelhet a világháló, ám jó tudni: az internet ennél sokkal idősebb

Kevés dolog hozott olyan világméretű változást az emberiség életében, mint a világháló megjelenése. Az eddigi 25 éve alatt lehetővé tette számunkra az online vásárlást, blogolást, digitális újság olvasást, facebookozást és még sok mást.

Homályos, de érdekes

2014. március 25-én a World Wide Web – magyarul a világháló – betöltötte a 25. életévét. A WWW azonban nem összekeverendő az internettel. Az internet (nevéből fakadóan) egy széles hálózati infrastruktúra, amely számítógépek milliárdjait köti össze szerte a bolygón. A világháló pedig az egész világra kiterjedő digitális tartalomgyűjtemény (oldalak, fotók, videók, zenék, játékok stb.), melyeket az internet segítségével tudunk elérni. Rádásul az internet sok olyan dolgot is magába foglal, amelyek nem szükségesek a világháló működéséhez.

Meglepő módon senki nem gondolta volna, hogy web ekkora hatással lesz az emberek életére. Megalkotója, a brit mérnök és számítógép programozó Tim Berners-Lee – akit ezen tettéért lovaggá is ütöttek – eredetileg azért tervezte meg, hogy megkönnyítse az Európai Nukleáris Kutatási Szervezetben, CERN-ben dolgozó tudósok kommunikációját. Sir Berners-Lee egy olyan információ medencét képzelt el, amely folyamatosan képes növekedni és fejlődni. Ironikus módon először senki sem látta meg benne a lehetőséget, még a főnöke is a következő szavakkal illette: homályos, de érdekes. Mindez azonban nem törte le Sir Berners-Lee-t, aki tovább munkálkodva a projektjén megírta a weboldal készítéséhez szükséges HTML nyelvet, valamint az információátviteli proto-

collt, a http-t. Érdekes, hogy a világháló korai modelljét még „Mesh” néven emlegették, és a hozzá készített böngészőt hívták World Wide Webnek.

Mondvacsinált elfoglaltságok

A CERN 1993-ban hozzájárult, hogy a World Wide Web ingyenesen elérhető legyen mindenki számára, újtára indítva ezzel egy sikertörténetet, amely megváltoztatta a világot. A világháló pozitív és negatív hatásairól Vinkó Tamást, az SZTE Számítógépes Optimalizálás Tanszékének adjunktusát kérdeztük, akinek a kutatása szintén kötődik a világháléhoz.

„Szerintem a világháló egy nagyszerű dolog, amely gyökeresen megváltoztatta a gondolkodást és a társadalmat. Az egyik legérdekesebb jelenség ebben a folyamatban a web 2.0” – magyarázta, utalva a felhasználói élményt meghatározó webes alkalmazásokra. „Azzal, hogy megjelentek a tartalomkészítő és -megosztó felületek, az emberek elkezdtek internetes újságokat olvasni, blogolni. Az emberek arról írhattak, amiről akartak, és nem kellett hozzá profi újságírónak lenni. Ez persze nem mindig jelent minőséget, de a rendszer abszolút demokratikus módon lehetőséget ad a véleményformálásra” – tette hozzá, példaként a Wikipédiát hozva fel, amely az emberek tömegei szerkesztenek, és mind minőségben, mind terjedelemben megelőzte az Encyclopedia Britannicát.

„Ami az árnyoldalt illeti, a web megadja az embereknek a mérhetetlen tartalmat, amely mindig elérhető és állandóan frissül. Emiatt mindenki otthon vagy az utcán ezeket bújja: híreket keres, e-mail-t olvas, facebookozik. Ám ez többnyire csak egy mondvacsinált elfoglaltság” – magyarázta Vinkó Tamás, hozzátéve, hogy a könyv elterjedésekor is elhangzottak azok a félelmek, hogy az emberek inkább olvasnak, ahelyett hogy egymással beszélgetnének. „Az a benyomásom, hogy az emberek sokszor csak azért használják az okostelefonokat, mert ‚van’, és mert pénzt költöttek rá. Így ez a ‚láz’ is előbb-utóbb el fog ülni – jövendőlte.

*Az egész világra kiterjedő digitális tartalomgyűjtemény az internet segítségével érhető el.
Fotó: Herner Donát*

Tudtad-e?

Az első weboldal a <http://info.cern.ch> volt, és 1991. augusztus 6-án tették elérhetővé. Az első világhálót szolgáló szerver a Steve Jobs által gyártott NeXT-en futott. Az első fotót 1992-ben töltötték fel, amely a CERN csak nőkből álló zenei együttesét ábrázolta. Tim Berners-Lee azért választotta ezt a nevet, mert szerette az alliterációt. Percenként 72 órányi videótartalmat töltenek fel csak a Youtube-ra. Ha a weben történő adatátvitel elektronjait átszámítjuk, akkor egy szem eper súlyát teszik ki. Napjainkban a Google a leglátogatottabb weboldal.

Őszi Tamás

DIGITÁLIS KAPCSOLATOK

A Szegedi Tudományegyetemen számos kutatás foglalkozik a digitális korszakkal, illetve annak egyénre, családra gyakorolt hatásával. Az SZTE Pszichológiai Intézet 450 interjút tartalmazó kutatása alapján elmondható például, hogy a társas kapcsolatok a mennyiségüket tekintve javultak a mobiltechnológiának köszönhetően, de a minőségükben romlás mutatkozott. Az internet közösséget ad – és fel is bonthat társas kapcsolatokat. Az Y generáció gyermekei pedig már a szüleiket tanítják: a szerepek olykor felcserélődnek.

Mire használod az internetet?

Fazekas Máté

SZTE GTK, kereskedelem és marketing BSc, I. évfolyam

Leginkább az ETR-t, illetve a Coospace-t látogatom. A tanulmányaim kiegészítésére használom a netet, anyagkutatásra a beadandókhoz, kapcsolattartásra a csoporttársaimmal, barátaimmal. Mivel hobbi a gitározás, ezért rengeteget böngézek a Youtube-on, valamint a számaimat töltöm fel a Soundcloud-ra. Rendszeresen facebookozom is, illetve olvasom a közösségi média cikkeit.

Sebestyén Erika

SZTE MK, élelmiszermérnök MSc, I. évfolyam

A kezdőoldalam az ETR és a Coospace, hiszen MK-s lévén minden nap kell látogatnom az említett oldalakat, figyelni a tanrendi változásokat. Emellett rengeteget kell kutatom a tanuláshoz, magyarul és angolul publikált szakirodalmat olvasok. Az internet segítségével hódolhatok a hobbijaimnak is, rengeteg fotós oldalt látogatok, illetve érdekes új recepteket keresek a weben.

Mészáros Tímea

SZTE BTK, néprajz BSc, III. évfolyam

Az internetet tanulásra, illetve jó egyetemistaként az ETR és a Coospace látogatására használom. A net csodája, hogy lehet böngészni, keresgetni bármire. Többek közt blogokat olvasok, és videókat nézek a Youtube-on. Rendszeresen használom még a digitalizált irodalmat is, részben tanuláshoz, részben magam szórakoztatására. Az interneten követem az SZTE és a nagyvilág híreit is.

Hragyl Péter

SZTE TTIK, programtervező informatikus, I. évfolyam

Leginkább az ETR-t és a Coospace-t használom, de a Modulót is elég sokat böngézek. Azonban programtervező informatikusként elég sok szakmai dolgot kell keresnem az interneten, többek közt a saját 3D-s weblapom szerkesztésére használom. Úgy gondolom, a mai világban már a net számít az alapvető kommunikációs fórumnak.

A netlufi árnyoldalai

Som Zoltánnal az EU Safer Internet Programról beszélgettünk

Az internet és a különböző online alkalmazások manapság korlátlan információáradatot és felhőtlen szórakozást biztosítanak, amelyhez már az egészen fiatal generációk is hozzáférhetnek. A hatalmasra fújt netlufinak azonban van egy árnyoldala is: adatlopás, vírusok, cyberbullying és sok más 21. századi digitális veszély fenyegeti a felelőtlen internetezőket. Ez ellen kívánnak tenni az EU Safer Internet Program tagjai.

Az EU Safer Internet Program (SIP) célja – az Európai Unió által közvetített értékrenddel összhangban – az internet és online technológiák használatának biztonságosabbá tétele, különösen a gyermekek számára, valamint a jogellenes, valamint káros tartalom elleni küzdelem hatékonyságának biztosítása. A programban sarkalatos pontjai a különböző korcsoportoknak tartott fejtágító előadások, melyekről Som Zoltán, az egyetem Rektori Hivatalának biztonságtechnikai szakértője mesélt, aki maga is az önkéntesek sorát gyarapítja, PhD-hallgatóként pedig kutatási területe az informatikai biztonság.

Nem csak a gyerek lehet áldozat

„Vannak kiemelt célcsoportjai az EU Safer Internet a programjának, amely itthon az Országos Gyermekmentő Szolgálat felkarolásával működik. Ezekbe a csoportokba főként a gyerekek és idősek tartoznak, mindenki másért. A fiatalok már beleszületnek az internet világába, ám sokszor nincs előttük helyes minta, hiszen egyes dol-

gok még a felnőttek számára is újnak számítanak. Ilyen lehet a digitális lábnyomok kezelése, hogy milyen képeket tölthetnek fel, mit lehet megosztani, hogyan érdemes vásárolni a webshopokból” – mondta Som Zoltán, utalva arra a sok veszélyre, amit a ma népszerű közösségi portálok rejtenek a tudatlan vagy kevésbé tapasztalt felhasználók számára.

„Az idősek is fontos célcsoportjai a tájékoztatásnak, mert ők szintűgy áldozatai lehetnek a különböző visszaéléseknek” – folytatta a szakember, majd megemlégett egy biztonságtechnikai példát, amely rendszerint nagy megröszérlést okoz a felnőtt hallgatók körében. „Meg szoktam

kérdezni, hogy ki rendelkezik dombornyomású bankkártyával, amire a közönség nagy része jelentkezni szokott. Ekkor megosztom velük, hogy egy tipikus viszaélési formához nincs szükségük másra, mint a rajta lévő kód megjegyzésére. Ha ezt a rabló leleste, már nincs is szüksége rá, hogy a kártya fizikai valójában nála legyen, és szabadon rendelhet a nevünkben amit csak akar.” Ilyen egyszerű áldozattá válni. (Ezért javasolt a 'cvc' kód eltávolítása a kártyáról.)

A cél a használható tudás átadása

A tudásátadás önkéntes oktatók segítségével valósul meg: ahol igény van rá, ott előadást tartanak a szükséges témában. „Ahogy a drogprevenciót célzó beszéd is hitelesebb egy egyenruhás rendőrtől, úgy az internetbiztonsághoz is érdemes szakértőt hívni” – jellemezte frappánsan a rendszert Som Zoltán. A különböző igények a csoport budapesti központjába futnak be, ahol aztán kijelölik, hogy melyik önkéntes tartja majd az előadást. A „megrendelők” lehetnek általános iskolai informatika és technika tanárok, de akár egy egyetemi karról is érkező kérés egy felvilágosító előadásra. „A foglalkozások általában egyórásak, és jellemzően interaktívak. Igyekszünk olyan tudást átadni, amely használható is. A közheles tanácsok helyett, minthogy a jelszóra vigyázni kell, és minden egyes oldalhoz másikat kell megadni, olyan praktikus „trükköket”

mutatunk be, amelyek által egy sor jelszó könnyen megjegyezhetővé válik, ám mégsem veszítenek a bonyolultságukból. Továbbá hasznos programokat és oktató videókat is bemutatunk. Utóbbiak humoros voltak miatt nagy sikert szoktak aratni a közönség körében” – mesélte a szakember.

Az internet nem felejt

Időről időre felborzolja a közhangulatot egy-egy hír, amelyben arról számolnak be, hogy egy hölgy a barátjának szánt egy pikáns képet, ám az később felkerült a világhálóra, és bejárta a fél világot. Mások meg pellengérré állítanak egy iskolást, mert kikerült egy szünetben készült videó, ami rossz színben tünteti őt fel. „Ezek nem csak az internet hozadékai” – szögezte le Som Zoltán. „Régen is történetek szóváltások a játszótéren és a focipályán, néha tettlegességig fajulva. Ám ez akkor és ott el volt intézve, mindenki levezette a feszültséget, utána ment minden a maga sodrában, másnapra pedig már el is felejtették. Mi változott? Ma már videó is készülhet a veszekedésről, és ha ez felkerül az internetre, akkor láthatják az osztálytársak, tanárok, szülők. Emiatt a feszültség elvülése sem marad el, mert a hetek, hónapok múlva is láthatják a megosztott videót.” Emiatt fontos tudatosítani az emberekben és főként a fiatalokban, hogy az internet igenis egy kétélű fegyver, amelyet ha felelőtlenül, a pillanatnyi „poéntól” vezérelve használnak, akkor komoly anyagi vagy lelki kár okozható mind önmaguknak, mind az ismerőseiknek.

Ószi Tamás

Som Zoltán, az SZTE Rektori Hivatal biztonságtechnikai szakértője önkéntesként vesz részt a programban.

GTK-s lány az „Egyetem Arca”

A szépség és az universitas nagykövete lett Drahos Fanni

„Jó arcot” több ezret is találnánk a szegedi egyetemisták között. „Szép arcot” is, derült ki a Szegedi Tudományegyetem és a Hökkentő magazin versenyén. 2014-ben az „SZTE Egyetem Arca” cím birtokosa Drahos Fanni, akitől azt is megkérdeztük, miért választott mottója, hogy „Sose add fel!”

„Sose add fel!” – vallja Drahos Fanni, az „SZTE Egyetem Arca 2014” cím birtokosa. Fotó: Herner Donát

Biztatnia kellett a barátjának és a családjának Drahos Fannit arra, hogy jelentkezzen a felhívásra: „Legyél Te az Egyetem Arca 2014-ben!” A Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar elsőéves gazdálkodási menedzsment szakos hallgatója úgy véli: „a szépségversenyek szép és jó események, már ha a természetes szépségeket keresik”. A szegedi universitas 12. „Egyetem Arca” vetélkedésén a legszebbnek járó koronát elnyerő hallgató szerint „egy nő nem a sok sminktől, a minél kevesebbet mutató ruháktól és attól lesz szép, hogy minél vékonyabb”. Drahos Fanni korábban is részt vett szépségversenyen, ahol ezüstérmes lett.

„Versenytáncolok, társastáncolok” – árulja el a legújabb „Miss SZTE”, hogy mivel tölti szabadidejét. Drahos Fanni a kecskeméti Brill-Art Stúdióban heti legalább négy alkalommal több órán át ropja. „Már tíz éve táncolok. Régebben szertornáztam, teniszeztam, néhanapján futok és edzek is, de a tánc a sportom, ebben érzem igazán önmagamnak magamat” – mondja.

„Sose add fel!” – ismétli a mottónak választott mondatot. „Hiszen ha feladjuk, nem lesznek álmunk, céljaink, amiért küzdeni kell” – magyarázza. „Az én sportomban, a társastáncban is mindig azt tartom szem előtt, hogy sose adjam fel, sose csüggedjek, ha valami

éppen akkor nem sikerül, mivel ha nem adom fel, sikerülni fog. De nemcsak a sport terén, hanem a tanulásban és az élet minden részletében így gondolkodom.” Az „SZTE Egyetem Arca” cím birtokosának lenni kötelezettségekkel is jár. „Egy éven át a jelentősebb egyetemi eseményeken meg kell jelennem, néha a zsűri tagjaként kell tevékenykednem, máskor a külföldi hallgatók fogadásába kell bekapcsolódnom” – mondja Drahos Fanni, akinek arca föltűnik majd több egyetemi kiadványban is. A szép diáklány a jövőben egy cégnél, esetleg egy multinál szeretne elhelyezkedni, és épp ezért jelentkezett a Szegedi Tudományegyetemre, ugyanis „aki innen kikerül, garantáltan talál munkát. Az SZTE-diploma az országban nagyon elismert.”

Ú. I.

UDVARHÖLGYEK

Miss Európa versenyt 1928 óta szerveznek, a Miss Word címért 1951-ben hirdették meg az első nemzetközi vetélkedést. E versenyeken a második és harmadik helyezettet a szépségkirálynő udvarhölgyének tekintik. A Szegedi Tudományegyetem és a Hökkentő magazin 12. „Egyetem Arca” versenyén a képzeletbeli dobogó második fokára állhatott Gyenes Zsuzsanna, az SZTE Természettudományi és Informatikai Kar másodéves, környezetmérnök szakos hallgatója. A „bronzérmes” Kovács Karolina, az SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar elsőéves gyógypedagógia szakos hallgatója megkapta a Hökkentő különdíját is.

Hortus botanicus a látogatókért és a tudományért

Bemutakozik Németh Anikó, az SZTE Fűvészkert új igazgatója

A több évtizedes múlttal rendelkező SZTE Fűvészkert az egyetem zöld szigete, ahol az oktatás és kutatás mellett a biológiai sokféleség megőrzésén fáradoznak. A kert új vezetőjével, Németh Anikóval beszélgettünk.

Az új igazgató

Németh Anikót, az SZTE Fűvészkert új igazgatóját gyerekkora óta az élővilág érdekeli. Első diplomáját környezetvédelem szakos tanárként 1998-ban szerezte, majd két évvel később az akkori József Attila Tudományegyetem botanika ökológia szakán végzett. Tanulmányai után a Növénytani Tanszék és Fűvészkertben dolgozott. 1996-tól rendszeres látogatója a botanikus kertnek, 2005 óta dolgozik a kertben, 2010-ben igazgatóhelyettesi posztot kapott, tavaly nyár óta pedig igazgatóként tevékenykedik.

Attrakciók a látogatókért

Németh Anikó a Szegedi Egyetem Magazinnak elárulta, az SZTE Fűvészkert 2009 óta nagy sikerrel pályázik az Európai Unió felhívásaira. „Az egyenként körülbelül 250 millió forintos forrásoknak köszönhetően az elmúlt években nemcsak a kert központi épülete, hanem az üvegházak is megújultak. A zöld sziget más részein új gyűjtemények jöttek létre; a tanyaudvar, ami a Szeged környéki tanyák veteményes és virágoskertjeit mutatja be; a növényi portékák kertje, ami a táplálék- és haszonnövényeket ismerteti; valamint az országos szinten is jelentős gyógynövény- és fűszerkert, mely a hajdani kolostorkertek mintájára, mára több mint 250 gyógynövény fajt mutat be” – összegezte a kert fejlődését az igazgató. Hozzátette: a látogatóbarát szemlélet jegyében játszóteret alakítottak ki, ami családok, iskolás csoportok kedvelt helye, információs táblákkal, mobil alkalmazással és természeti foglalkozásokkal szeretnék a környezettudatos szemléletmódot minél szélesebb körben népszerűsíteni.

A 2013 őszére elkészült új üvegház idén húsvétkor nyitotta meg kapuit. A meleg égövi gyűjteményben műsziklakkal zöld falat építettek ki, ahol páfrányok, broméliák és egyéb növények kaptak helyet. Erről a falról víz csordogál az ott élő pandánuszokhoz, illetve egy hárommedencés tórendszer is kialakítottak, ahova olyan különleges vízi növényeket telepítettek, mint az amazonasi tündérrózsza. A ház hátsó felében a sivatagos vidékhez alkalmazkodott növények, különböző kaktuszfélék kaptak helyet – tudtuk meg Németh Anikótól, aki kiemelte, céljuk, hogy minden növény méltó helyre kerüljön, így a gyűjtemény nemcsak szép, hanem értékmegőrző is legyen.

A közel 2 hektáros területet érintő japánkert-gyűjtemény rekonstrukciója is folyamatban van, mely a Lótuszos tó közepén lévő szigetet is érinti. A szigetet több mint 200 távol keleti növényfaj be-

Németh Anikónak 2005 óta második otthona a fűvészkert.

*A növényállományt folyamatosan, részben pályázatok segítségével bővítik.
Fotók: Üllei Kovács László*

telepítésével és japánkerti hangulatot idéző teaházzal újítanak meg, a Lótuszos tó vizét az évelő gyűjtemény területén egy kis patakrendszerrel keringetnék át, így ez a rész remek mikroklima-teremtő funkcióval bírna és az őszi, tavaszi esőket is összegyűjtené – tudtuk meg az igazgatótól. „Vesszőparipám, hogy a látogatókat kisebb-nagyobb attrakciókkal lehet kertlátogatásra ösztönözni. Értük és a tudományért is érdemes a gyűjteményeket fejleszteni” – fogalmazott Németh Anikó.

Tanösvényeket is szeretnének

Amint lehetőség nyílik rá, újra szeretnének pályázni – jelentette ki. A tervek között szerepel a kert több mint 17 hektáros szabadföldi részének felújítása, védett növénygyűjtemény kialakítása és a Magyarország legfontosabb erdőtársulásait bemutató terület fajkészletének restaurálása, tanösvények kialakítása. A fűvészkert különlegességé-

nek számító, több mint 140 rózsafajt bemutató kertet is át kívánják alakítani, valamint a rózsakerthez illesztett hársfasort becsatlakoztatnák a gyűjteménybe, mely így az angol- és franciakertek hangulatát idézné. A már részben elkészült sziklakert hátsó része is betelepítésre vár még. Ide kifejezetten a hazai flórából kerülőnek őshonos növények, mészke- és dolomitszikla-gyepi fajok – mesélte Németh Anikó. Ez szintén többéves munka, mivel a betelepítésre szánt több mint 150 növényfaj nagy része védettséget élvez, tehát már a szaporítóanyagok gyűjtéséhez is engedély szükséges – tette hozzá.

Gajzer Erzsébet

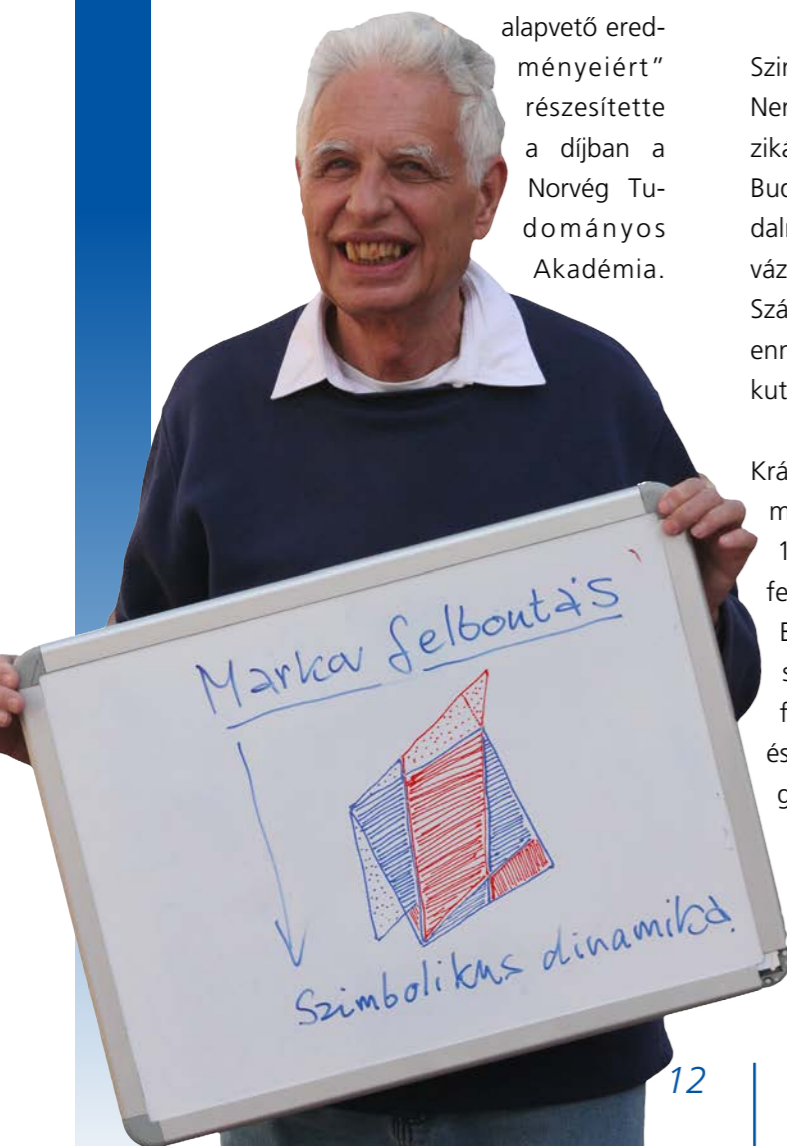
Az idei Abel-díjas Tisza-parti kapcsolatai

Jakov G. Szinaj professzor és a Szegedi Tudományegyetem

Krámli András, az SZTE TTIK Bolyai Intézet Sztochasztika Tanszék professzora részben a 2014-es Abel-díjas matematikus, Jakov G. Szinaj hatására az 1960-as évek végén fordult a valószínűségszámítás, a véletlen matematikája felé. Az 1990-es évek végéig munkakapcsolatban állt az orosz matematikussal.

Jakov G. Szinaj, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja érdemelte ki 2014-ben az Abel-díjat, a Nobel-díjjal egyenértékűnek tartott matematikai elismerést. A 78 esztendőes orosz szakembert „a dinamikai rendszerek elméletében, az ergodelméletben és a matematikai fizika területén elért

alapvető eredményeiért” részesítette a díjban a Norvég Tudományos Akadémia.

Számos matematikai objektum és tétel viseli a kitüntetett tudós nevét, köztük a Kolmogorov–Szinaj-entrópia, a Szinaj–Bowen–Ruelle-mérték vagy a Pirogov–Szinaj-elmélet. Több mint 250 tudományos munkát írt. A díjnak szegedi vonatkozása is akad: Jakov G. Szinaj szoros munkakapcsolatban áll a Szegedi Tudományegyetem Bolyai Intézet matematikusaival, közülük is elsősorban Major Péter akadémikussal és Krámlí Andrással, az MTA doktorával, a Sztochasztika Tanszék professzoraival.

Szinaj professzor 1975-ben járt először Magyarországon, amikor a Nemzetközi Elméleti és Alkalmazott Fizikai Szövetség statisztikus fizikának szentelt konferenciáján vett részt. 1976-ban – ugyancsak Budapesten – egyhetes előadás-sorozatot tartott az – akkor forradalmian új – matematikai statisztikus fizika központi kérdéseiről – válaszolt a Szegedi Egyetem Magazinnak Krámlí András. A professzor Szász Domokos, Fritz József és Major Péter akadémikusokkal jórészt ennek hatására kapcsolódott be e különlegesen izgalmas irányzat kutatásaiba.

Krámlí András érdeklődésként emelte ki, hogy az orosz tudós mindig szívesen beszélt még alakulóban levő eredményeiről is. 1979-ben például a nagy sikerű esztergomi Random Fields konferencia előtt mesélt Krámlí Andrásnak és Szász Domokosnak a Brown-mozgás dinamikai elmélete kapcsán a Szinaj-féle biliárd stacionárius jelsorozatokkal való jellemzéséről. Ennek hatására fordult a két magyar matematikus érdeklődése a biliárdok felé, és sikerült később – Simányi Nándorral (aki egykoron szintén a szegedi Bolyai Intézetben dolgozott) közösen – áttöréseket elérniük a Boltzmann ergodikus hipotézisének igazolása felé. „Szinaj azt bizonyította be, hogy két golyó ütközése kaotikus egy négyzet

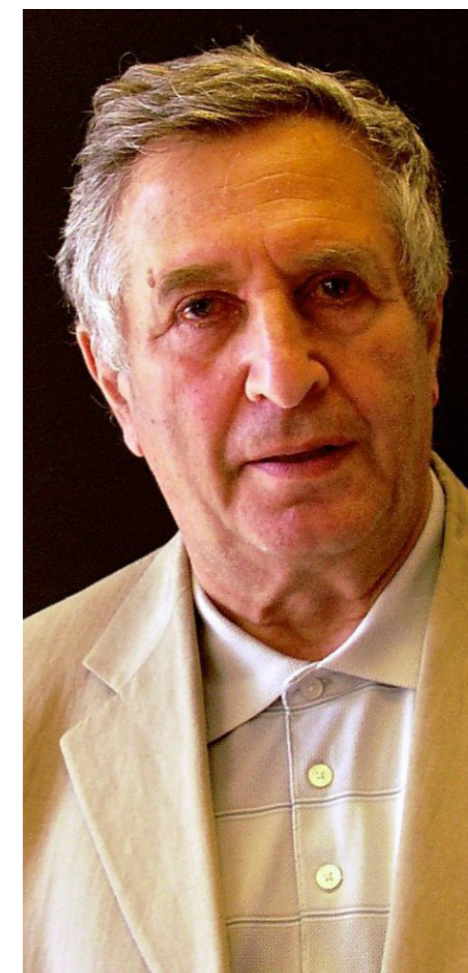
Krámlí András büszke rá, hogy hetvenedik születésnapja alkalmából 2013-ban Szegeden köszöntötte Jakov G. Szinaj.
Fotó: Üllei Kovács László

alakú biliárdasztalon. Ez volt az első fizikai rendszer, aminek kaotikus viselkedését matematikai szigorúsággal írták le, hiszen bár mindenki tudta, hogy a rugalmas ütközéssel ekvivalens fényszóródás véletlenszerű, de a rendszer kaotikusságát mégsem bizonyította senki, így Szinaj komoly áttörést ért el. Szász Domokossal együtt mi is kapcsolódtunk a Szinaj-féle biliárdelmélethez, azóta pedig tudjuk, a véletlen matematikájának sok más tétele is igaz a fizikából nyert dinamikai rendszerekre” – mondta a szegedi matematikus, aki kiemelte: Szinajban nagyon szimpatikus volt, hogy eredményeit akkor is megvitatta a közönséggel, amikor az adott eredmény még nem volt teljesen bebizonyítva.

„Hozzá lehetett szólni, meg lehetett vele vitatni az adott kérdéseket. Amikor az 1980-as évek közepén Budapesten adott elő, Szász Domokos hibát fedezett fel Szinaj számításaiban; akadtak, akik nem tartották jónak, hogy nem kész eredményekről ad elő valaki az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetében, ám Szász Domokossal egyetértettünk abban Szinajjal, hogy sokkal fontosabb nyitott dolgokról eszmét cserélni, mint kiválaszt problémákról előadást hallgatni. Rendkívül közvetlen emberről és tudósról van szó, például Lipcsében az Auerbachs Kellerben Major Péternek, Szász Domokosnak és nekem egy söralátéten magyarázta el legújabb eredményét” – mesélte az Sztochasztika Tanszék professzora.

A 2014-ben Abel-díjjal elismert tudós – aki jelenleg is aktív: az amerikai Princeton Egyetemen és az Orosz Tudományos Akadémia Landau Elméleti Fizikai Intézetben tanít – tehát számos alkalommal járt Magyarországon, Budapesten. Sokszor készült Szegedre is, végül csak 2013-ban jutott el ide, a Krámlí professzor 70. születésnapja alkalmából rendezett konferenciára. „Rendkívül büszke vagyok rá, hogy Szegedi Akadémiai Bizottság székházában tartott tudományos minikonferencián Szinaj professzor vállalta a nyitóelőadást a súrlódó folyadékok mozgását leíró Navier–Stokes-egyenletről. Hosszú idő óta állt szakmai kapcsolatban Major Péterrel és velem, mindig sokat beszélgettünk Szegedről, a szegedi egyetemről és a Bolyai Intézetéről, ekkor három napot töltött el a városban, illetve az intézetben” – mondta Krámlí András.

Antér M. Lajos

Jakov G. Szinaj

AZ ABEL-DÍJ

A norvég kormány 2001-ben jelentette be, hogy Niels Henrik Abel (1802-1829) születése 200. évfordulója tiszteletére, a Nobel-díj mintájára díjat alapít kiemelkedő matematikusok elismerésére. Az Abel-díjat 2003 óta évente nemzetközi bizottság ítéli oda. A fiatalon meghalt Abelről tudni kell, hogy ő bizonyította be, az ötöd- és magasabb fokú egyenleteknek nem létezik megoldóképletük.

Jancsók az irodalomtól az orvosláson át az irodalomig

Fájdaloműző szegedi erőspaprika?

Két kitüntetés is bearanyozta Jancsó Gábor idei tavaszát. A Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézet professzorát ebből az alkalomból dolgozószobájában kerestük fel.

Elismerésözön

„A Szegedért Alapítvány tudományos kuratóriuma díját szakmai elismerésnek tekintem. Ugyanakkor legnagyobb értéke számomra az, hogy Szeged városához köt. Hiszen Szegeden születtem, itt tanultam – legalább négy iskolában, mert a diákéveket nem igazán élveztem –, és itt jártam egyetemre is, nagy-nagy örömmel” – fogalmaz Jancsó professzor, mikor azt kérdezzük: hogyan fogadta az idej elismerésözönt. „Hogy a Magyar Érdemrend Lovagkeresztet minnek köszönhetem, azt nem tudhatom. Talán kutatómunkám nemzetközi visszhangján néhányan meglepődtek, és az állami kitüntetésre való felterjesztéssel fejezték ki elismerésüket.”

A Dóm tér mögötti klinikakertre néző munkaszoba falán látható a Jancsó Miklós-díj, a farmakológus édesapáról elnevezett szakmai elismerés, amit elnyert a fiú, Jancsó Gábor. „Érettségi előtt álltam, 17 éves voltam, amikor apám meghalt. Így szakmai kapcsolatunk nem igazán volt. Ám annak a témának a kutatásán dolgozom ma is, amit az apám kezdett” – hangsúlyozza. „Ebben szerepe van eredetileg gyógyszerész édesanyámnak is, aki folytatta az édesapámmal elkezdett témát. Szép közös eredményeik és eredményeink is voltak” – fordul az íróasztal fölött szülei körül elhelyezett két portré irányába.

Az anatómiától az élettanig

„A gyerekszobám a Dóm térre nézett” – mutatja a Dóm téri egyetemi épületeknek az SZTE Általános Orvostudományi Kar nagy oktatási épülete felőli végéről készült olajfestményt a számítógép monitorja mögött. A szegedi egyetem mai farmakológiai intézetén belüli „szolgálati lakásból” és persze a Szegeden ismert és elismert orvos dinasztiából indult Jancsó Gábor pályája, aki a professzorságban is követte nagyapját és édesapját.

„Elsőéves medikusként jelentkeztem és bekerültem az Anatómiai Intézetbe Gellért Albert professzorhoz. Ott dolgozott még Joó Ferenc és Csillik Bertalan professzor is. Tőlük nemcsak a kutatói módszert, hanem azt is elleshettem, hogy miként nyúlunk egy problémához. Csillik professzor honosította meg Szegeden a modern morfológiai, hisztokémiai módszereket, vezette be az elektronmikroszkópiát” – idézi kutatópályája kezdeti élményeit Jancsó Gábor. Innen indult 1981-ben első hosszabb külföldi kutatóútjára, Londonba. Onnan hazatérve új helyen, a szegedi orvosegyetemi élettani intézetében folytatta a tudományos munkát. A Londonban tartott előadását beharangozó plakát máig a könyvszekrény üvege mögött sárgállik.

Csodás kapszaicin

A kapszaicin, a paprika csípős anyaga specifikusan izgatja, majd deszenzibilizálja – tartósan érzéketlenné teszi – a fájdalomérzékelő receptorokat a fájdalomkeltő kémiai irritánsokkal szemben. Ezzel a megfigyelésével a farmakológus ifj. Jancsó Miklós elindította a Szent-Györgyi Albert által C-vitamin bombának tekintett szegedi paprika második diadalútját.

Jancsó Miklósnak e megfigyeléséhez Jancsó Gábornak sikerült morfológiai alapokat találnia: kimutatta, hogy milyen idegi struktúrák hat a kapszaicin.

„Kimutattuk, hogy ha újszülött állatokat egyetlen alkalommal kapszaicinnal kezelünk, akkor ezek az állatok egész életükre ér-

zéketlenné válnak a kémiai irritánsok és az intenzív hőingerekkel kiváltott fájdalommal szemben. Ez azért volt érdekes megfigyelés – hívja föl figyelmünket a festmény alatti két fényképre, amelyek a fájdalomérzékelő idegvégződések megoszlását illusztrálják a gerincvelőben –, mert sikerült identifikálni a fájdalomérző rendszert, amire addig nem volt lehetőség. Ezt az állatmodellt aztán rengeteg kutató használta a fájdalomérzés idegi mechanizmusainak feltárására irányuló vizsgálatokban” – magyarázza Jancsó Gábor, miért közölte cikküket 1977-ben az amerikai Nature magazin.

Impakt faktorok

Az egyik legtöbbet idézett szegedi kutató Jancsó Gábor: 290 ezer az összes tudományos közleményének összegzett impakt faktora, e publikációk független idézettsége 5022. „Ezek a számok nagyon csalogók. Ugyanis nincs jelentőségük, mert ezektől nem támogatják jobban a kutatómunkám” – legyint a kitüntetett professzor. Arra azonban büszke, hogy gyermekorvos professzor feleségével, az ugyancsak Szegedért Alapítvány-díjas és 2014 márciusában ugyancsak kitüntetett Katona Mártával közös publikációjának is jó az idézettsége.

„A kutatómunka alapja az érdeklődés, bár ennek jellege változhat. Például a mai napig dolgozom a laboratóriumban, és akad is, aki megkérdezi: ‘Mit keres egy professzor a laborban?’ – mosolyodik el a kutatóorvos.

„A kutatómunka többnyire a szakma számára érdekes – összegzi tapasztalatát Jancsó professzor. – Mert ezek az eredmények nem mennek át egyik napról a másikra a mindennapi gyakorlatba. Egy része pedig soha nem, vagy csak lassan hat a klinikai orvoslásra”.

Ázsászi Tóna

„Nem mindenki kutató, aki kutatómunkával foglalkozik” – véli Jancsó Gábor professzor.
Fotó: Üllei Kovács László

ÚTRAVALÓ

„A nagyapám apja, a kolozsvári református gimnázium irodalommal foglalkozó igazgatója útravalóul adta utódodainak, hogy ‘Olyan pályát válasszatok, ami érdekel benneteket! Legyetek nyájasak, de határozottak! Bízatok Istenben és kerüljétek a rossz embereket!’ Dédapám tanácsai közül én az első kettőt megtartottam – mondja Jancsó Gábor, mikor arról kérdezzük: előny vagy hátrány ez a vezetéknev a tudományos pályán. – Szerénytelenség lenne állítani, nem jegyzik a Jancsó nevet kutatói körökben. De én inkább úgy éreztem, Jancsóként Szegeden még többet várnak el tőlem. A gyermekeim nem követik a mi munkánkat: a kisebb lányunk bölcsész lett, a nagyobbik pedig közel öt év medikusság után kezdett irodalommal foglalkozni: Shakespeare-ről írta doktori értekezését. Nemrégiben derült ki, hogy az 1860-as években a pesti Figyelő című ‘Szép-irodalmi Folyóiratban’ Shakespeare-ről publikált a dédapám.”

„Forduljunk vissza a természethez!”

Sikerember a szegedi egyetemen diplomázó és kutató, saját céget működtető Letoha Tamás

Példakép lett, 5 millió forint támogatást nyert a génterápiás vizsgálatokat végző Letoha Tamás. A kutatóorvos és cégvezető szívesen beszél arról is, milyen szálak kötik a Szegedi Tudományegyetemhez.

Miért a kutatói munka érdekelte, miért nem gyógyító orvos lett? – kérdezzük Letoha Tamást, aki 2014-ben elnyerte a Példakép Alapítvány által létrehozott díjat, amelyért ötven fiatal vállalkozó versenyzett. „Praktizáló orvos szüleim révén ráláttam: sok olyan betegség van, amelyek a leggondosabb ellátás mellett is gyógyíthatatlannak számítanak. Ezt minél lelkiismeretesebb az orvos, annál nagyobb kudarcként éli meg. Ezzel magam is szembeesültem: az egyik legjobb barátomat 26 évesen gyomorrák miatt veszítettük el... Azt gondoltam, ha elmegyek kutatónak és így bármilyen kis mértékben is, de tudok segíteni a betegeken, akkor már nem élttem hiába.”

„Nemzetközi projektben új típusú génterápiás hatóanyagok kifejlesztésével foglalkozunk. Ezt a munkát 1998-ban a Szegedi Tudományegyetem Orvosi Vegytani Intézetében dolgozó diákkörösként kezdtem” – hangsúlyozza a példakép. „Ezzel a ‘gyógyszerbevitel, a fehérjék nukleinsavas célzott sejtbevitel’ témával 2008-ig foglalkoztam. Akkor átkerültem ugyan az SZTE Gyógyszeranalitikai Intézetébe, de ott szintén fehérjealapú gyógyszerkifejlesztést folytattam: genetikailag módosított sejtek termelték ezt a célmodellekben. Ez a Dombi professzorral és Szakonyi Gerdával végzett munka 2011-ig tartott. Eljöttem, mert úgy gondoltam, nem veszem el a helyet a tehetséges fiataloktól,

AZ EGYETEMI HONLAPON

A Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán 2001-ben orvosdoktori, 2005-ban PhD-diplomát szerző kutatóorvos Letoha Tamás. Doktorjelöltként elért eredményeit több gyógyszergyár (ALTANA Pharma AG, MAD AUS, Richter Gedeon) különdíjjal jutalmazta. Posztdokorként elnyerte az Oktatási Minisztérium, majd a Magyar Zoltán Felsőoktatási Közalapítvány ösztöndíját. Ebben az időszakban kutatótársaival közösen kidolgozott egy, a génterápiás ágensok sejtekbe juttatására szolgáló eljárást, amit hazai és nemzetközi szabadalmi bejelentéssel védetett le. Neve az SZTE Gyógyszeranalitikai Intézet honlapján a kutatócsoportokat bemutató aloldalon máig szerepel. Titulusa ott „projektvezető”, aki 2012 őszéig irányította azt a programot, amely terápiás célból próbálja kiaknázni az őssejtek azon tulajdonságát, hogy az őssejtek az emberi testbe juttatva beépülnek a tumormetasztázisokba. A szóródó tumorgócok eltávolítása jelenleg megoldatlan, ezért, olyan terápiás őssejtvonalat próbáltak létrehozni, amelybe beépítve daganatellenes géneket, az őssejtek a tumor környezetébe vándorolva a ráksejteket célzott pusztítását végezhetik el. A Pharmacoidea Kft. ügyvezetőjeként az Alzheimer-kór, a Parkinson-kór, illetve az időskori vakság kialakulásáért felelős folyamatokat vizsgálja, s kutatásai áttörést jelenthetnek a célzott gyógyszerbeviteli eljárásokban. Kutatásainak elismertségét mutatja, hogy az új génbeviteli eljárások, illetve Alzheimer-ellenes gyógyszerjelöltek kifejlesztésére irányuló 2012-es és 2013-as projektjeit az Európai Unió legjelentősebb gyógyszerkutatási pályázata, az Innovatív Medicina Közös Technológiai Kezdeményezés (IMI) több mint 1 millió euró támogatással honorálta (www.compact-research.org).

„Ha elmegyek kutatónak és így bármilyen kis mértékben is, de tudok segíteni a betegeken, akkor már nem élttem hiába” – vallja Letoha Tamás. Fotó: Karnok Csaba

ők itthon maradhatnak, nem kell külföldre utazniuk, ha én átlépek az addigra működő cégembe, a Pharmacoidea Kft.-be, amely bekapcsolódott a nemzetközi génterápiás kutatásba.”

Nagy előrelépéseket tesz az orvostudomány, de még mindig vannak olyan gyógyíthatatlan betegségek – az Alzheimer-kórtól kezdve a daganatos betegségek számtalan formájáig. Letoha második kutatási iránya, hogy gyógyszerjelölteket, célzott hatóanyagokat fejlesszen, új típusú molekuláris mechanizmusokat térképezzen fel e gyógyíthatatlan neurodegeneratív betegségek leküzdéséhez. Ezekben föl kell használni az évezredek hagyományokon alapuló növényi terápiákat” – magyarázza, miért vallja: „Forduljunk vissza a természethez!”

„Akadályokat tesz a természet az ember útjába, a génterápia alkalmazását korlátozva” – mondja. „Például a tüdőben lévő nyálka hihetetlen mértékben akadályozza az ott alkalmazható génterápiás ágensok, a szintetikus hatóanyagok sejtbe juttatását. Miközben ott vannak a növények által évmilliók alatt kifejlesztett természetes hatóanyagok.”

„Azért, hogy a terjedő neurodegeneratív kórképben szenvedőknek valamiféle védelmet tudjunk biztosítani, olyan kutatást is végzünk,

TUDOMÁNY ÉS ÜZLET

„Tudományos és üzleti tevékenységének elismeréseként Letoha Tamás meghívott előadóként folyamatosan részt vesz az innovációt bemutató külföldi rendezvényeken. A világ vezető gyógyszergyárait (Pfizer, Sanofi, GSK, Abbvie, Boehringer, Merck, Novo Nordisk, UCB Pharma stb.) partnerei közt tudó, 2006-ban alapított biotechnológiai vállalkozás, a Pharmacoidea Kft. (www.pharmacoidea.eu) a modern orvostudomány kritikus pontjaira keres megoldást, új gyógyszerjelöltek, sejnterápiák és nagy hozzáadott értékű funkcionális élelmiszertermékek formájában.”

hogy különböző növényi hatóanyagokat próbálunk ki különböző Alzheimer-kórban igazolt célpontok ellen. Ezek felhasználását igyekszünk elősegíteni, például élelmiszereken keresztül. Ez a harmadik típusú tevékenységünk népegészségügyi misszió, amit azért csinálunk, hogy ezeknek a hatóanyagoknak az elterjesztésével igyekezzünk a tevékeny és egészséges idős kort népszerűsíteni, ami az Európai Bizottság egyik akciócsomagja is.”

„Folyamatosan kapcsolatban állok az egyetemi kutatókkal, nagyon sok tehetséges ember van ott – akiktől tanultam, illetve akik velem egydísek. Ezt ki kell tudni használni, mert Magyarországon ma a legértékesebb az emberi tudás” – vallja.

Ujszászi Tóna

Látogatóban a hajléktalanoknál

Szilasi László *A harmadik híd* című új könyvéről

A Magvető Kiadó gondozásában jelent meg Szilasi László *A harmadik híd* című könyve, amelynek szegedi, Grand Cafés bemutatóján is teltház volt. Egyre-másra hívják író-olvasó találkozókra, járja az országot. Valahogy úgy alakult a beszélgetés, hogy az íróval – aki a Szegedi Tudományegyetem SZTE BTK Magyar Nyelvi és Irodalmi Intézet Régi Magyar Irodalmi Tanszékének egyetemi docense – nem elsősorban a könyvről, hanem a könyvet ihlető hajléktalanokról, a hajléktalansorsról beszélgettünk.

Szilasi László egy doktornővel és egy szociális munkással látogatta végig a szegedi hajléktalanokat, akik sok dolgot meséltek.
Fotók: Herner Donát

Szilasi László öt évig dolgozott *A harmadik híd* című új regényén, ennek jó része előkészítő munka volt. Szociális munkásokkal járta a szállókat és a hajléktalanok által preferált helyeket Szegeden. Megmondta nekik: regényt fog írni az anyagból. Azt válaszolták: ha nem lehet ráismerni a valóságra, akkor mehet velük.

„Amikor a máltaiaknál ülsz reggeltől estig, előbb-utóbb elkezdnek mesélni. A hajléktalanok nem tudták, hogy ki vagyok. A

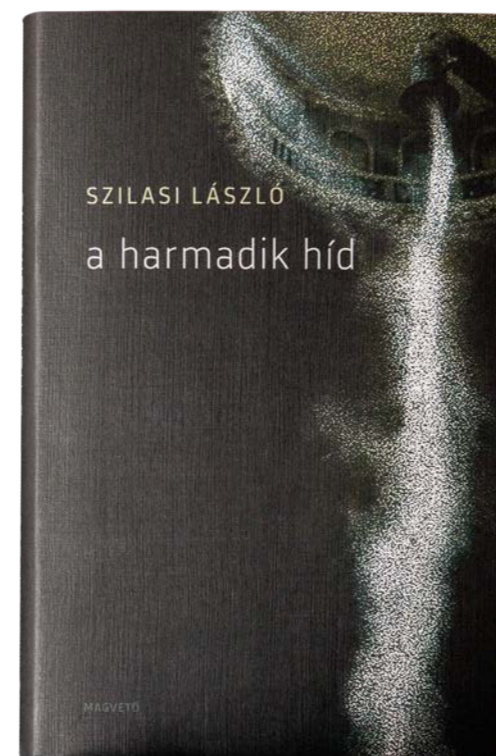
leginkább akkor kerültem közel hozzájuk, amikor egy doktornővel és egy szociális munkással körbejártuk a helyeket, ahol azok laknak, akik már nem mennek be az intézménybe. Erdőkben, a nagy Tesco környékén, az Izabella-híd lábánál, a Vértónál. Közel kerültem hozzájuk, sok dolgot meséltek. Fájdalmas, durva apróságokat, amelyeket igyekeztem elfelejteni, hogy aztán stílusosan áthathassák a szövegemet.”

Az író először nem volt benne biztos, hogy ez jó téma.

„Volt egy barátom. A Szivárvány utcában laktunk, angol sorház, jó élet. Amikor megismerkedtünk, volt munkahelye, lakása, családja.

Aztán elvált, elveszítette a lakását, albérletbe költözött. Nem bírta fizetni. Elveszítette a munkáját, és már kint is volt az utcán. Hamar beletanult. Az elején késő télen, kora tavasszal kint aludt a házunk előtt a földön. Nem értettem, hogy miért nem hal meg. Először ennek próbáltam utánajárni, miközben tudtam, hogy nem biztos, hogy fogok tudni válaszolni erre a kérdésre. Aztán egy idő után elkezdtem látni a figurákat, ahogy vonulnak a városban. Ha az embernek van egy erős képe valamiről, valamiféle látomása, akkor reménykedhet, hogy ha elég anyagot tud gyűjteni hozzá, talán lesz belőle valami, és ha elég közel megy, akkor jó lesz a kép. Az egyik barátom akkoriban pártfogó felügyelő volt, elvitt a hajléktalanok közé, így közelebb tudtam kerülni hozzájuk. Olyan volt, mint egy nyomozás. Nem tudtam, hogy mire fogok jutni, mit fogok használni belőle. Az ember egyfelől azt hallja, hogy a lusta hajléktalanja miért nem dolgozik, másfelől meg hallja a politikailag korrekt szöveget, hogy itt mindenki áldozat. És valahogy a kettő közé próbáltam befurakodni. A máltaisok azt mondják, nem szabad a hajléktalanoknak azt mondani, hogy ők áldozatok, mert akkor elkezdnek áldozatként viselkedni. Ők nem voltak leereszkedők. Ők voltak a legfantasztikusabbak, és a ferencesek, akik évszázadok óta ezt csinálják. Olyan gyakorlatuk van benne, mint az olaszoknak a turisták fogadásában. Szilasi László nagyon nehezen engedte el a könyvet. Szinte sokként élte meg, hogy vége van.”

„Tavaly kora tavasszal engedtem ki a kezemből a könyvet, e-mailben elküldtem két íróbarátomnak, még egy évig kellett dolgozni rajta. Amikor megjelenik a könyv, akkor valami szépen lassan lezárul. Az

elvonási tüneteket úgy próbálom elkerülni, hogy mire az egyik könyvem bekerül a kiadóhoz, igyekszem elkezdni a következőt. Most is ezt tettem. Az író nem akarta megmenteni a hajléktalanokat. Persze, felmerült benne, de aztán egy egészen más szemszögből kezdte látni a hajlék nélküli férfiak és nők életét.”

„Amikor megjelenik a könyv, akkor szép lassan valami lezárul.”

„Rájöttem, hogy ez a történet nem abban a térben mozog, hogy ezt vagy azt az embert meg kellene menteni. Akármennyit panaszkodunk is, valójában pontosan úgy élünk valamennyien, ahogyan szeretnénk. Ha most nyernék az ötös lottón, nyilván idegösszeomlást kapnék. De nem nyerek, mert a Jóisten tudja, hogy nem bírnám elhordozni a milliárdokat. És ez így van a hajléktalanokkal is. Ha be tudnád tenni egy munkahelyre, azonnal megőrülne. Ezt az egész témát azért szerettem nagyon, mert egy ideig nézted őket, és aztán az ő szemükkel tudod nézni nem csak őket, de magadat is. Be tudod látni, hogy akármi-lyen nehéz is neked, akkor is jobb, mint nekik, ami nem egy dicső érzés, de mégiscsak közelebb jutsz magadhoz. A másik pedig, hogy hiába nagy a szád, mégis csak ugyanolyan nyomorult vagy, mint ők. „

Nyemcsok Éva Eső

4000 hallgatót aktivizálnának

Új sportiroda ösztönzi mozgásra a szegedi egyetem polgárait

Huszonkét hónapos, nagyszabású projekt keretében fejlesztik a Szegedi Tudományegyetem sporttudományi, sportorvosi képzéseit, azok tananyagát, hazai és nemzetközi sporttudományi hálózatépítést hajtanak végre, kiterjesztik a sporttudományi doktori programot, szélesítik a sportolói mentorprogramot, illetve sportirodát hoznak létre a hallgatói sportélet bővítése céljából. „A 21. század követelményeinek megfelelő, felsőoktatási sportot érintő differenciált, komplex felsőoktatási szolgáltatások fejlesztése a Dél-alföldi Régió felsőoktatásában” című, TÁMOP-4.1.2.E-13/1/KONV-2013-0011 azonosítószámú, 2013. szeptember 1-je és 2015. június 30-a között megvalósuló programra közel 320 millió forintot nyert a Szegedi Tudományegyetem. A projekt szakmai vezetője Balogh László, az SZTE JGYPK Testnevelési és Sporttudományi Intézet vezető egyetemi docense.

A pályázat egyik kiemelt elemeként az egyetemi sportiroda 2013. december 1-jén alakult meg két munkatárssal: Hegedűs Renáta sportiroda-vezető munkáját Bartók Csaba sportiroda-koordinátor se-

gíti. A cél az egyetemi sport tömegesítése, szervezettebbé tétele, újabb szolgáltatások bevezetése és fogyatékkal élő hallgatók bevonása a sportba. Mindemellett kettős életpályamodell kívánunk bevezetni élsportolók számára tutor-mentor rendszer keretében. Az iroda a Hattyas sor 10. szám alatt, az SZTE Sportközpont épületében található, az információkban gazdag www.sportiroda.szte.hu honlapja tesztelés alatt áll.

Az egység munkatársai arra törekednek, hogy közel 4000 hallgatót mozgassanak meg, és vonjanak be a rendszeres sportba. Az egyetemi sport tömegesítését egyetemi napok és sportnapok szervezésével, illetve a karok ez irányú tevékenységének megsegítésével tudják biztosítani – árulták el lapunknak.

Miért tartják fontosnak, hogy az egyetemi hallgatók mindennapjainak szervezettebb részévé váljon a sport, a mozgás? „Az egészségmegőrzés, a sportra nevelés és az egészséges életmódra nevelés szempontja elsődleges számunkra, de a társasági élet iránti igény felkeltése is fontos a közösségek formálása miatt” – válaszolta Hegedűs Renáta és Bartók Csaba. Hozzáadték, felméréseik alapján – közel 800 egyetemistát vontak be a vizsgálatba – szükség van arra, hogy a fiatalokat aktivizálják a sport, a mozgás területén, jelenleg ugyanis nem eléggé „sportosak” az SZTE diákjai. Milyen feltételeket tudnak teremteni ahhoz, hogy elősegítsék a változást? – tettük fel a kérdést. A szakemberek úgy feleltek: ami az infrastruktúrát illeti, az SZTE Sportközpont sportlétesítményeinek biztosításával, másrészt egyetemi sportprogramok finanszírozásával, támogatásával és új fejlesztések megvalósításával.

Antér M. Lajos

ÉLSPORTOLÓK

Bartók Csaba kézilabdázóként korábban 11 évig erősítette a Pick Szegedet, 76-szoros válogatott, 3-szoros magyar bajnok és kupagyőztes. Hegedűs Renáta vízilabdázóként több esztendőn keresztül szolgálta az Universitas Szeged gárdáját. A szegedi csapattal, illetve a Szentés és a BVSC színeiben számos bajnoki és kupaérmét gyűjtött be.

Babajelelés – könnyebb kommunikáció kisgyerek és szülők között

Bulatovic-Hajnal Edina kismamaként talált rá a módszerre

Bulatovic-Hajnal Edina kommunikáció szakon végzett a Szegedi Tudományegyetemen, most a nyelvtudományi doktori iskola elméleti nyelvészet alprogramjának elsőéves PhD-hallgatója. Babajelelést tanít, ebből a témából írja doktoriját is. A doktoranduszhallgatóval egy babajelelés-foglalkozás után beszélgettünk.

A közel egyórás foglalkozás után, gyerekektől körülvéve ülünk le beszélgetni. Az Okoskezek foglalkozás olyan, mint egy nyelvroda – mondja Bulatovic-Hajnal Edina (képünkön). Az anyukák megtanulják a jeleket, és ezt követően mindig mutatniuk kell beszéd közben, hogy a gyerekek megértsék és megtanulják a jeleket.

„A módszer elsősorban azért jó, mert a szülők még azelőtt tudnak beszélgetni a babával, hogy ő képes lenne szavakat kimondani. Még ha egy kisgyerek meg is szólal 12 hónapos kora körül, nem biztos, hogy a szülők mindig megértik” – magyarázza a Bulatovic-Hajnal Edina. „A babajelelés során konkrét nyelvi jeleket használunk, amelyek megkönnyítik a mindennapos kommunikációt. Ha pedig megértik a gyermeket, akkor a frusztráció is csökken a gyermekben. A babajelelés nem annyira komplex, mint egy jelnyelv. Nincsenek benne ragok vagy térindexikálás, amelyek a jelnyelvben megtalálhatók. A babajelelés a jelnyelv egyszerűsített verziójaként értelmezhető, de nem azonos a hallássérültek és siketek által használt jelnyelvvél, sem a Daktil ABC-vel. Szófüzerekről van szó, amelyek megtámogatják a verbális kommunikációt.”

A doktoranduszhallgató indexikus, ikonikus és szimbolikus jelekkel dolgozik egy amerikai módszer alapján. Ha egy jelet nehéznek tart, egyszerűsíti rajta. A magyar „napocska” jel például sokkal bonyolultabb, mint az amerikai, ebben az esetben az amerikait használja. Minél egyszerűbb a jel, annál hamarabb fogja a gyermek mutatni, hiszen a hangsúly nem a bonyolultságon, hanem a kommunikáción van.

Bulatovic-Hajnal Edinát régóta érdekli a vizuális jel és a verbális jel kapcsolata. Szakdolgozatát Ivaskó Livia tanárnőnél írta, akivel nagyon jól tudtak együtt dolgozni, jelenleg ő a témavezetője is. Amikor Edina kislánya megszületett, kipróbálta a babajelelést. Nagyon megkönnyítette a közte és a kicsi közti kommunikációt, és a jelelésnek fejlesztő hatása is volt. A miskolci Okoskezek programvezetőjétől tanulta a módszert, később meglátta a nyelvészeti értékét is. Úgy tudja, nyelvészeti szempontok alapján egyelőre ő vizsgálja a módszert.

„Elkezdett bennem motoszkálni: elképzelhető, hogy van a módszernek nyelvészeti relevanciája, illetve hogy hatással lehet az agyban lévő nyelvi központra. Feltételeztem, hogy későbbi a kognitív képességekre is befolyása lehet. Megkerestem témavezetőmet ezzel az ötlettel, majd felvételiztem a doktori iskolába. A témám a babajelelés. Azóta is nagyon hálás vagyok Kenesei Istvánnak, Barkó-Nagy Mariannának és Németh T. Enikőnek, hogy ezzel a nyitottsággal fogadták a doktori

iskolában a témafelvetésemet. Már közel 25 kisgyermek sajátította el a babajelelést az Okoskezek-Babajelek programnak köszönhetően. És még ha most nem is tudom megmérni agyi képalkotó eljárással, hogy mi van a kis fejükben, később egy longitudális kutatást tudok majd építeni erre. A babajelelést 9 hónapos kortól javasolom, ekkorra kialakul a gyermekben a tárgyállandóság. Ez már olyan mentális érettséget jelez, ami alapján a gyerek készen áll a jelelésre.”

A módszer nem hat hátrányosan a beszédfejlődésre, sőt. Az Egyesült Államokban 20 évre visszamenőleg vizsgáltak olyan gyerekeket, akik csecsemő- és kisgyermekkorukban használták a babajeleket. A módszer nemcsak a beszédfejlődést, a nyelvi képességet fejleszti, de más kognitív

képességekre is pozitív hatással van. A jelelő gyerekek érzelmileg nyitottabbak, és a kétnyelvűség pozitív hozadéka is felismerhető a náluk: sokkal könnyebben sajátítanak el idegen nyelvet a későbbiekben. A vizsgálatban részt vevő gyerekeknek 12 ponttal magasabb volt az IQ-juk is.

Nyemcsok Éva

A doktoranduszhallgató által végzett szülői attitűd vizsgálatból kiderült: a jelelő gyerekek sokkal több mondatot ismernek, hamarabb jelelnek mondat szerű, kételemes kombinációkat, mint például „kutya iszik”, „még hintázni”. Tény az is, hogy annak a gyereknek, aki nem jelel, sokáig kell várnia arra, hogy biztosan meg tudja értetni magát a szüleivel, mire a beszédfejlődése eljut idáig. De az, hogy egy 15 hónapos gyermek a babajelelésnek köszönhetően kétféleképp kombinációkkal kommunikál, az azért is fantasztikus dolog, mert akár öt hónappal megelőzheti a kortársait.

A babajelelés segítségével a szülők azelőtt beszélgethetnek gyermekükkel, hogy ő képes lenne szavakat kimondani.
Fotó: A szerző felvétele

Valósítsd meg az ötleted irodai költségek nélkül!

Fiatalként már nem csak a tanuláson gondolkodsz, de ötleteid tárgyalást esetleg, irodai szolgáltatásokat igényelnének? Térj be hozzánk! A Tó Office közösségi iroda számtalan szolgáltatást kínál, elérhető áron.

Miért előnyösebb a közösségi iroda, mintha valaki saját irodát tart fenn?

Az elsődleges szempont a költséghatékonyság. Irodánk olyan szerető, professzionális infrastruktúrával rendelkezik, hogy annak beszerzése jelentősen megterhelné adott esetben egy induló vállalkozás költségvetését. A rendelkezésre álló eszközök mellett azonban még virtuális asszisztent is tudunk biztosítani. Így például segíteni tudunk annak, aki főiskolai, egyetemi tanulmányai mellett szeretne vállalkozást működtetni, de nem tudja megoldani azt, hogy folyamatosan az irodában tartózkodjon, és a papírmunkát intézze. A virtuális asszisztensek az adminisztráció mellett, ha szükséges, segítenek a weboldal-fejlesztésben, vagy akár hirdetési kampányok lebonyolításában is.

Foglaljuk össze, hogy milyen előnyökkel járhat a közösségi iroda szolgáltatásának igénybe vétele!

Nincsenek munkaadói kötelezettségek, járulékok, juttatások a munkatársak után, akiknek nem kell betanulási időt, és költséget finanszírozni. Az iroda kapcsán nincs irodafejlesztési költség, rezszi, üzemeltetési költség. Konkrétan az elvégzett munkáért, nem a munkaidőért kell fizetni.

A gyakorlatban ez a folyamat hogy zajlik az ötlettől kezdődően?

Be kell jönni a Tó utca 4/b szám alá, de telefonon és weboldalunkon a www.tooffice.hu -n is megtalálhatnak bennünket, informálódhatnak a szolgáltatásainkról, díjainkról. Ezek közül néhányat kiragadva: a munkaállomást bérelése, melyhez biztosítunk laptopot, internetet, nyomtatási, szkennelési lehetőséget és technikai segítséget, már óránként 500 forinttól elérhető. Ha valaki exkluzív tárgyalót szeretne bérelni, 2000 forintos óránkénti díjtól megteheti. Klubszobánk, mely óránként 3000 forintért vehető igénybe workshopok lebonyolítására alkalmas, de oktató helyiségünk is ugyanezen az áron bérelhető, ahol teljes felszerelést tudunk biztosítani akár egy informatikai képzéshez is.

Ha valaki kezdő vállalkozóként még szakmai segítségre is szorulna, van kihez fordulnia önöknél?

Természetesen van jogi, pénzügyi, vállalkozási tanácsadás, de szeretnénk azt elérni, hogy a bérlők idővel egymást segítve dolgozzanak a közösségi irodában.

Mégis hogyan tudott ez a jelen gazdasági körülmények között megvalósulni?

A szegedi Tudásklaszter Nonprofit Kft. néhány hónap múlva zárja a gyermekvállalás után munkába visszatérő nők elhelyezkedését segítő RENATA – Regionális Női Atipikus Alkalmazások című projektjét, amelyre mintegy 142 millió forintos Európai Unió támogatást nyert. A szervezet a támogatás egy részéből tudta megnyitni családbarát közösségi irodáját. A Tó utcában kialakított új tér azonban sokkal több lehetőséget rejt magában. Az innovatív ötlet ugyanis, az édesanyák képzésén és munkába helyezésén túl a vállalkozóknak professzionális irodát, tárgyaló helyszínt és számos szolgáltatást biztosít.

6723 Szeged, Tó u. 4/b
tooffice@tooffice.hu
www.tooffice.hu
+ 36 62 73-73-90

(X)

ÁLLÁSAJÁNLATOK
GYAKORNOKI HELYEK
ÁLLÁSBÖRZÉK
PÁLYAORIENTÁCIÓS ÉS
KARRIER TANÁCSADÁS
KÉSZSÉGFEJLESZTŐ
TRÉNINGEK

www.sztekarrier.hu

Hol találunk állásajánlatokat?

Íme 10 tipp, hogy hogyan keressünk állást!

1. Állásportál

A www.profession.hu-n szinte kivétel nélkül mindenki találhat számára megfelelő pozíciót. Sok ezer ajánlat közül válogathatunk, nem hiába ez Magyarország vezető állásportálja. Érdemes feliratkozni a hírlevélre, ráadásul ezt testre is tudjuk szabni. Sőt akár a mobilunkra is letölthetünk egy álláskeresési applikációt.

2. Adatbázis

Alternatív formája az álláskeresésnek, ha adatbázisokba regisztrálunk. A munkáltatók által leginkább használtat szintén a Profession.hu-n találjuk. Nem kell mást tennünk, mint néhány adatot megadni, és feltölteni önéletrajzunkat. Ha egy munkaadó toborozni kezd, akkor innen válogatja ki a jelölteket, azaz „házhoz jön” az állás.

3. Gyűjtő oldal

A www.jobmonitor.hu egy gyűjtő oldal, amely más portálokon megjelenő lehetőségeket összesít. Iratkozzunk fel erre a hírlevélre is!

4. Cégek karrieroldala

Ha vannak céljaink, akkor tudjuk, hogy melyik az a néhány cég, ahol valóra váltanánk álmainkat. Érdemes folyamatosan figyelni a honlapjukat, és regisztráljunk a karrieroldalukon.

5. Munkaadó megkeresése

Ne legyünk féltősek! Ha valóban az adott cégnél szeretnénk dolgozni, keressük meg őket. Még akkor is, ha épp nem keresnek új embereket.

6. Állásbörzék

Személyes találkozásra és tájékozódásra kiválóak az állásbörzék. A tavaszi és az őszi hónapokban szinte minden hétre jut egy rendezvény. Fontos, hogy felkészülten érkezünk!

7. Apróhirdetési újságok

Az újságokban megjelenő hirdetéseket is érdemes minden nap áttanulmányozni. A Kisalföld és a Délmagyarország napilapok állásajánlatai pedig megjelennek a profession.hu oldalon is!

9. Munkaügyi központ

Hagyományos módja az álláskeresésnek, ha regisztrálunk a munkaügyi központnál.

10. Kérdezősködünk az ismerőseinknél

Végül, de nem utolsó sorban: ne feledkezzünk meg a barátainkról, ismerőseinkről! Minél többen ismerik terveinket, annál könnyebb lesz megvalósítanunk azokat. Kapcsolatok ereje és a problémák másokkal való megosztása olykor csodákra képes.